

Szakmai beszámoló az NKA Képzőművészeti Kollégiuma 105106/07261 számú pályázatához

Reflexiók

Zankó Tamás kiállítása

Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár, Templomtér

2017. október 17. – november 26.

A pop art festményektől az environmentekig és a festékszóróval viaszolt vászon felületre készült sablonnyomatokig, a kiállítási és színpadi dekorációtól az autonóm művekig számos stílusban, műfajban, a legkülönbözőbb technikákkal alkotott Zankó Tamás, akinek a munkái először kerültek a hazai közönség elé a Kiscelli Múzeum Templomterében.

Zankó Tamás kiállításának megrendezésére a Budapesti Francia Intézet és az Association Zankó Tamás kezdeményezésére és támogatásával került sor. A mintegy 60 műtárgyat és számos dokumentumot felölelő tárlat a pálya kezdetétől mutatta be a művész munkásságát, aki az 1956-os eseményeket követően hagyta el Magyarországot. Zankó 1957-ben Párizsban telepedett le, ahol 2009-ben bekövetkezett haláláig élt és alkotott. Műterme 2007-ben leégett, számos műve megsérült, vagy végképp a tűz martalékává vált.

Párizsba érkezve az École des Beaux-Arts festészeti, majd az École des Arts Décoratifs színházi szakára iratkozott be, s hamarosan díszletek és jelmezek tervezésére kapott megbízásokat. A 60-as évek elején tért vissza a festészethez, a *lírai absztrakció* és a *pop art* szellemében alkotta műveit, melyeket az 1963-as és 1965-ös párizsi biennálén is bemutatott. Kiállított Ben Vautier, Jean Le Gac, Christian Boltanski csoportjával is. 1969-ben a párizsi Amerikai Kulturális Központban (Centre Culturel Américain) megrendezett *Work in Progress* című csoportos kiállításon *Work in Process* címmel egy performanszt mutatott be, melynek során egy sírt ásott ki, s ebbe temette dobozban lévő ecseteit – jelezvén, hogy a táblaképfestészet ideje lejárt. Az eseményről Boltanski által készített fotókat beépítette a *Sir* című – e kiállításon is bemutatott – kompozíciójába. Ebből a korai korszakból mintegy tizenöt mű volt látható a kiállításon, amelyek a korszak kutatói számára is eddig teljesen ismeretlenek voltak.

Konceptuális korszaka hamar lezárult, kifejezési igénye más utakra vezette. Pályája 70-es évektől tartó szakaszában az önreflexió, a művészet és a kultúra történetének sajátos, szubjektív értelmezése foglalkoztatta. A kettős jelentésű *réflexion* kifejezés innentől művészete kulcsfogalmává vált: folyamatos ön- és múltértelmezése, újra és újra elővett, más és más kontextusba kerülő motívumok sorozatában öltött formát, portrékat és önarcképeket különböző művekben újra elővett, és felhasznált. A visszatükrözésnek megfelelő hordozó a *Jok* lett, ami egy vastag, viaszolt vászon, amelynek sötét felületén visszaverődik a környezet, folytonosan változó viszonyt kialakítva az ábrázolással. A kép így sosem válik lezárt egészé, újabb és újabb reflexiókat foglalhat magában; mindig „nyitott mű”. A motívumok variálására és újraértelmezésére alkalmas technika, a *pochoir* (sablonnyomat) a múlt átírásának végtelen lehetőségét hordozza: az emlékezet, a művészi identitás, a folytonos öndefiníció a változékony látványban, a rétegzett struktúrákban egymásra épül. A fő motívumok – mint a zenében – a művészt foglalkoztató gondolatok, témák tükörképei: gyermekkor, emlékezet, mitikus helyek és személyek, nagy elődök, csendéletek. A Templomtér központi részében, az egykori templomhajójában ezeket a nagyméretű munkákat mutattuk be.

Kiállítást látogatók száma: 800 fő

Online meghívó

Reflexiók Reflexiões

Zankó Tamás kiállítása

A Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár,
a Budapesti Francia Intézet és
az Association Zankó Tamas kiállítása

Tisztelettel várjuk a megnyitón, 2017. október 17-én
16.30-kor a Templomtérben

Megnyitja: Éric Fournier úr, Franciaország
magyarországi nagykövete, valamint
François Barré úr, az Association Zankó Tamas elnöke

A kiállítás megtekinthető 2017. november 26-ig,
hétfő kivételével naponta 10 és 18 óra között,
november 1-től 10 és 16 óra között

Reflections Reflexiões

An Exhibition by Tamás Zankó

An exhibition of the Kiscelli Museum – Municipal
Gallery, the French Institute of Budapest, and
the Association Zankó Tamas

We cordially invite you to the opening at 16.30.
17 October 2017

Opening remarks: by Mr Éric Fournier, Ambassador of
France in Hungary and Mr François Barré
President of Association Zankó Tamas

Open to visitors until 26st November 2017,
10 am – 6 pm, from 1th November 10 am – 4 pm,
closed on Mondays

1037 Budapest, Kiscelli út 108. · 36 1 3887 817 · www.fovarosikeptar.hu · www.kiscellimuzeum.hu · www.facebook.com/fovarosikeptar.kiscellimuzeum
Fk./Rp.: Dr. Farbaky Péter, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója / director general of Budapest History Museum

Reflexiók Reflexiões

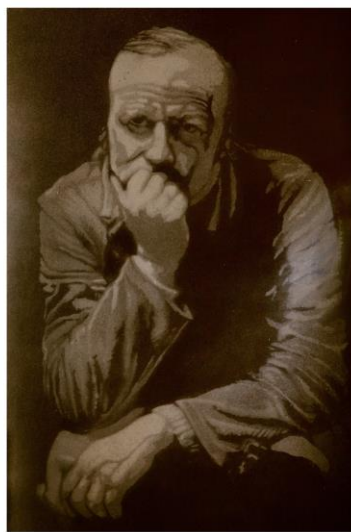
Zankó Tamás kiállítása

A Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár,
a Budapesti Francia Intézet és
az Association Zankó Tamas kiállítása

Tisztelettel várjuk a megnyitón, 2017. október 17-én
16.30-kor a Templomtérben

Megnyitja: Éric Fournier úr, Franciaország
magyarországi nagykövete, valamint
François Barré úr, az Association Zankó Tamas elnöke

A kiállítás megtekinthető 2017. november 26-ig,
hétfő kivételével naponta 10 és 18 óra között,
november 1-től 10 és 16 óra között

Reflections Reflexiões

An Exhibition by Tamás Zankó

An exhibition of the Kiscelli Museum – Municipal
Gallery, the French Institute of Budapest, and
the Association Zankó Tamas

We cordially invite you to the opening at 16.30.
17 October 2017

Opening remarks: by Mr Éric Fournier, Ambassador of
France in Hungary and Mr François Barré
President of Association Zankó Tamas

Open to visitors until 26st November 2017,
10 am – 6 pm, from 1th November 10 am – 4 pm,
closed on Mondays

1037 Budapest, Kiscelli út 108. · 36 1 3887 817 · www.fovarosikeptar.hu · www.kiscellimuzeum.hu · www.facebook.com/fovarosikeptar.kiscellimuzeum
Fk./Rp.: Dr. Farbaky Péter, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója / director general of Budapest History Museum

Leporello

Reflexiók

Zankó Tamás kiállítása

Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár

2017. október 17. – november 26.

Horizontok / Horizonts, 1965.

A pop art festményektől az environmentekig és a festékszóróval vízszint vízszintre készült sablonnyomatokig, a kiállítási és színpadi dekorációtól az autonóm művészi szomszédokig, műfajban, a legkülönbözőbb technikákkal alkotott Zankó Tamás, akinek a munkái először kerülnek a hazai közönség elé a Kiscelli Múzeum templomterében.

A művész az 1956-os eseményeket követően hagyta el Magyarországot, 1957-ben Párizsban telepedett le, ahol 2009-ben bekövetkezett haláláig élt és alkotott. Műterme 2007-ben leégett, számos műve megsérült, vagy a tűz martalékává vált.

A tükör a tükörben, 1977-1978, 2007.

Párizsba érkezve az École des Beaux-Arts festészeti, majd az École des Arts Décoratifs színházi szakára iratkozott be, s hamarosan dizitlék és jelmeztervezésben kapott megrendeléseket. A 60-as évek elején tért vissza a festészethez, a lírai absztrakció és a pop art szellemében alkotva műveit, melyeket az 1963-as és 1965-ös párizsi biennálén is bemutatott. Kiállított Ben Vautier, Jean Le Gac, Christian Boltanski csoportjával is. 1969-ben a párizsi Amerikai Kulturális Központban (Centre Culturel Américain) megrendezett Work in Progress című csoportos kiállításon Work in Process címmel egy performanszt mutatott be, melynek során egy sirt ásott ki, s ebbe temette dobozban lévő esetét. –Jelzéven, hogy a táblaképfestészet ideje lejárt. Az eseményről Boltanski által készített fotókat beépítette A sir című – e kiállításon is látható – kompozíciójába.

Konceptuális korszaka hamar lezárult, kifejezési igénye más utakra vezetett. Pályája 70-es évektől tartó szakaszában az önreflexió, a művészet és a kultúra történetének sajátos, szubjektív értelmezése foglalkoztatta. A kettős jelentésű reflexion kifejezés inintermittens művészi tevékenységként értelmezhető, amelynek során az alkotó a művészet és a kultúra történetének sajátos, szubjektív értelmezése foglalkoztatta. A kettős jelentésű reflexion kifejezés inintermittens művészi tevékenységként értelmezhető, amelynek során az alkotó a művészet és a kultúra történetének sajátos, szubjektív értelmezése foglalkoztatta. A kettős jelentésű reflexion kifejezés inintermittens művészi tevékenységként értelmezhető, amelynek során az alkotó a művészet és a kultúra történetének sajátos, szubjektív értelmezése foglalkoztatta.

A barokk festészetet idéző sötét alapon felvilágított fények, a clair-obscur hatás allandó színpadhatást kölcsönöz képeknek, teatralitás iránti érzéket színházi dizitlétervezészeként azonban ritkán volt alkalma megmutatni. Kivétel ez alól az 1978-as strasbourg-i Opéra du Rhin Képzőművészeti herceg vára, és az 1984-ben Gal István által rendezett Orfeusz operafilm. A párizsi építészetre vonatkozó reflexióiban a Les Halles mély árka antik amfiteátrumává válik, a Place de la Bastille-ra pedig Opéra-hajó kerül.

Zankó Tamás alkotásával jelen vannak a Fonds National d'Art Contemporain gyűjteményében, sablonnyomattal készült munkái, városi falfestményeit az utóbbi időben a street art új generációja fedezte fel, elődjüket ismerve fél az alkotót.

Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár - 1037 Budapest, Kiscelli utca 108.
+36 1 388 78 17
www.kiscellimuzeum.hu / www.fovarosikeptar.hu
F.k.: Dr Farbak Péter, a BTM főigazgatója

Réflexions

exposition Tamás Zankó

Musée Kiscelli – Pinacothèque Municipale

du 17. octobre – au 26 novembre 2017.

Des toiles pop aux environnements sur toile crée, du pinceau à la bombe et au pochoir, du décor de théâtre et d'opéra à l'oeuvre personnelle, Tamás Zankó a travaillé dans différents domaines, pratiqué différentes techniques, dans différents styles. Ses oeuvres sont présentées pour la première fois au public hongrois dans la Chapelle du Musée Kiscelli.

Journal du monde / Világok, 1966

La réflexion-pensée, sur lui-même, sur l'homme et sur l'art, prend forme par une série de motifs, portraits et autoportraits, réutilisés dans différentes oeuvres. La réflexion-reflet est présente par le support réfléchissant: le Jok, toile crée épaisse, dont la surface sombre et réfléchissante crée une relation sans cesse changeante entre le motif peint, l'environnement et le spectateur. Ainsi, l'image n'est jamais figée et cette «oeuvre ouverte» peut présenter de nouvelles réflexions.

La technique du pochoir, utilisée par l'artiste permet la ré-interprétation des motifs en variations multiples. La réflexion sur le passé, la mémoire, l'identité artistique, l'auto-définition se construit dans les images en mouvement, en couches successives. Les motifs principaux – comme les leitmotivs en musique – sont les images reflétant les pensées et les thèmes qui occupent l'artiste, comme l'enfance, la mémoire, les lieux et les personnages mythiques, les grands prédécesseurs.

Les lumières scintillantes sur la surface sombre évoquent la peinture baroque. L'effet de clair-obscur offre une théatralité soutenue aux tableaux. Pourtant, Zankó a eu peu d'occasions de monter dans ses décors de théâtre ce sens de la théatralité. Les seules exceptions sont le Château de Barbe-bleue à l'Opéra du Rhin à Strasbourg en 1978 et le film-opéra Orfeusz réalisé par István Gal en 1984.

Vie des morts / Halottak szigete, 1972

La chambre au Moulin / Szoba Moulin-ban, 2002

L'artiste a quitté la Hongrie après les événements d'octobre 1956. Il s'est installé à Paris en 1957 où il a vécu et travaillé jusqu'à sa mort en 2009. Lors d'un incendie qui a ravagé son atelier en 2007 nombre de ses oeuvres ont été abîmées ou complètement brûlées.

En arrivant à Paris il s'inscrit à l'École des Beaux-Arts en peinture, puis à l'École des Arts Décoratifs en théâtre. Bientôt il reçoit des commandes pour créer des décors et costumes.

Il revient à la peinture dans les années 60. Il réalise alors des toiles dans l'esprit du moment: abstraction lyrique, puis pop art, présentées dans les Biennales de Paris en 1963 et 1965. Il a également exposé avec le groupe de Ben Vautier, Jean Le Gac et Christian Boltanski. En 1969, ils sont invités à l'exposition collective Work in Progress au Centre Culturel Américain à Paris. Zankó réalise une performance en creusant une tombe dans laquelle il entasse une boîte secrète contenant ses pincesaux, manifestant ainsi la mort de la peinture de chevalet. L'oeuvre intitulée La Tombe - visible dans l'exposition - est réalisée d'après les photographes prises par Boltanski lors de cet événement.

Sa période d'art conceptuel est courte, ses recherches d'expression l'ayant guidé sur des chemins différents. A partir des années 70, il se tourne vers l'auto-reflexion et s'intéresse à l'interprétation particulière et subjective de l'histoire de la culture et de l'art.

La réflexion, dans le double sens du mot, sera alors la figure clé de son art.

Dans ses réflexions-projets d'architecture pour Paris, le trou des Halles devient un amphithéâtre antique, et sur la Place de la Bastille se dresse un Opéra-Valseuse.

Ses oeuvres sont présentes dans les collections du Fonds National d'Art Contemporain, et une nouvelle génération de street-artists, pratiquant plus simplement la technique du pochoir, découvre aujourd'hui, avec ses murs peints à Paris, cet artiste précurseur.

La rouche en terre / Agyarak jancsó, 2007

Musée Kiscelli – Pinacothèque Municipale - 1037 Budapest, Kiscelli utca 108.
+36 1 388 78 17
www.kiscellimuzeum.hu / www.fovarosikeptar.hu

Fotódokumentáció

Megnyitó:

Médiafigyelés – online, print, TV/rádió

[Port.hu | Zankó Tamás: Reflexiók](https://port.hu/esemeny/kiallitas/zanko-tamas-reflexiok/event-3515514)

<https://port.hu/esemeny/kiallitas/zanko-tamas-reflexiok/event-3515514>

Számos stílusban és műfajban, a legkülönbözőbb technikákkal alkotott Zankó Tamás, akinek munkái először kerülnek a hazai közönség elé a Kiscelli Múzeum templomterében.

[Simmelweis Egyetem | Októberi kulturális programok a Budapesti Történeti Múzeumban](http://semmelweis.hu/hirek/2017/10/10/oktoberi-kulturalis-programok-a-budapesti-torteneti-muzeumban/)

<http://semmelweis.hu/hirek/2017/10/10/oktoberi-kulturalis-programok-a-budapesti-torteneti-muzeumban/>

2017.10.10. - A Budapesti Történeti Múzeum különleges akciója keretében kedvezményes programokat kínál a Semmelweis Egyetem minden munkatársának és hallgatójának az alábbi októberi kulturális programokra.

[Francia Intézet | Zankó Tamás: Építészeti tervrajzok reprodukciói](#)

<http://www.franciaintezet.hu/hu/cikkek/programok/kiallitasok/zankohu.html>

2017.09.11. – Zankó Tamás 1931-ben született Budapesten. Ifjú zenerajongóként a budapesti Operaház karmestere, Ottó Klemperer mellett dolgozott már azelőtt, hogy tanulmányait megkezdte volna az Iparművészeti Főiskola díszlettervező szakán.

[Est.hu | Reflexiók – Zankó Tamás kiállítása](#)

http://est.hu/esemeny/10221440/reflexiok_-_zanko_tamas_kiallitasa

Zankó festészetét egyedi technika, operákhoz készített színpadképeit és jelmezterveit a zene értő szeretete, építészeti munkáit utópisztikus látásmód, falfestményeit a fény és árnyék játéka jellemzi.

[Museum.hu | Reflexiók](#)

<http://www.museum.hu/kiallitas/17674/Reflexiok>

[Hírmagazin | A Kiscelli Múzeum aktuális programjai](#)

<https://www.hirmagazin.eu/a-kiscelli-muzeum-aktualis-programjai>